

Ciprusi ajánlások a befogadó értékelésről

29 ország képviselőjében több mint 150 résztvevő találkozott az „Értékelési gyakorlat a befogadó intézményekben” című konferencián, amelyet a Ciprusi Oktatási és Kulturális Minisztérium és az Európai Ügynökség a Sajátos Nevelési Igényű Tanulók Oktatásának Fejlesztéséért közösen szervezett a ciprusi Limassolban 2008. október 23-24-én. Ez a konferencia volt a többségi körülmények között megvalósuló befogadást elősegítő értékelési politikák és gyakorlat vizsgálatát végző három éves projekt zárása.

A jelen dokumentum a résztvevők vitáinak és kollektív következtetéseinek eredménye, és bemutatja a politikusok és gyakorlati szakemberek számára megfogalmazott, a befogadást elősegítő értékelési folyamatok fejlesztésére vonatkozó ajánlásait.

Az ebben a dokumentumban megfogalmazott üzenetek egybecsengenek a fogyatékosokra és a sajátos nevelési igényekre vonatkozó nemzetközi nyilatkozatokkal, például a Salamanca Nyilatkozattal (1994) és az Egyesült Nemzetek Fogyatékkal Élő Emberek Jogaira vonatkozó Konvenciójával (2006).

A megjelent képviselők hangsúlyozzák, hogy valamennyi országban ...

... az értékelési folyamatok, eljárások, módszerek és eszközök kulcstényezői valamennyi tanuló tanulási folyamata támogatásának, beleértve a sajátos nevelési igényű tanulókat is;

... az értékelés hozzá tud járulni, de egyben képes hátráltatni is a befogadás folyamatát. Az értékelési eljárások fejlettsége és a befogadási gyakorlat általában szorosan összefügg egymással;

... elismerve a diagnózis szerepét az értékelési eljárások sorában, szükség van az SNI-re vonatkoztatott értékelés hangsúlyainak áthelyezésére a diagnózishoz és az erőforrás-allokációhoz kapcsolódó kezdeti azonosításra történő túlzott támaszkodásról (amelyet gyakran a többségi iskolai körön kívülről jött emberek végeznek) a tanárok és más szakemberek által végzett folyamatos értékelés felé, amely közvetlen információt nyújt és útbaigazítást ad a tanulás és a tanítás folyamatáról is;

... szükség van olyan folyamatos, formatív értékelési rendszerek kifejlesztésére, amelyek hatékonyan alkalmazhatók a többségi iskolákban: „kezebe adják” az iskoláknak és az osztálytermekben dolgozó tanároknak azokat az eszközöket, amelyek révén felelősséget vállalhatnak valamennyi tanuló tanulási folyamatának értékeléséért, beleértve a sajátos nevelési igényű tanulókat is, és, továbbmenvé, már a kezdeti szakaszban azonosítani tudják a többi tanuló sajátos igényeit.

A megjelent képviselők egyetértenek ...

... a *Befogadó értékelés* koncepciójában. Ez az értékelésnek olyan megközelítése minden oktatási környezetben, ahol az alkalmazott politikát és gyakorlatot úgy tervezték meg, hogy az a lehető legnagyobb mértékben elősegítse valamennyi tanuló tanulását;

... abban, hogy a befogadó értékelés mindent átfogó célja, hogy valamennyi alkalmazott értékelési politika és eljárás támogassa és előmozdítsa az összes tanuló sikeres befogadási és részvételi folyamatát – fizikai, szociális és tanulmányi előmeneteli értelemben is –, beleértve azokat a tanulókat is, akiket a kirekesztés veszélye fenyeget, s különösen azokat, akiknek sajátos nevelési igényei vannak;

... a befogadó értékelést alátámasztó következő alapelvekben:

- valamennyi értékelési eljárásnak a tanulás informálására és elősegítésére kell összpontosítania;
- a tanulóknak joguk van az ő részvételükkel folyó értékelési eljárásra vonatkozó információhoz;

- valamennyi tanulónak joga, hogy olyan értékelési eljárás résztvevője legyen, amely megbízható, érvényes és olyan módon történik, hogy az egyes tanulók speciális igényeit is kielégítse;
- minden értékelési eljárást úgy kell kialakítani, hogy az egyetemes tervezés elvét alkalmazzák oly módon, hogy valamennyi tanulónak lehetősége van saját tanulmányi eredményeinek, készségeinek és megszerzett ismereteinek bemutatására;
- a sajátos nevelési igényű tanulók szükségleteit mind az általános, mind a speciális oktatás-specifikus értékelési politikákban figyelembe kell venni és érvényesíteni kell;
- valamennyi értékelési eljárásnak ki kell tudni egészíteni és információt nyújtani egymásnak;
- valamennyi értékelési eljárásnak arra kell törekedni, hogy teljes mértékben figyelembe vegye és üdvözölje a sokféleséget azzal, hogy azonosítja és értékeli valamennyi tanuló egyéni tanulmányi előmenetelét és eredményeit;
- valamennyi értékelési eljárásnak koherensnek és jól koordinálnak kell lenni, s a tanulás és a tanítás segítségével kell az eljárás vezérelveként megjelenni;
- a befogadó értékelésnek kifejezetten arra kell törekednie, hogy megelőzze és megakadályozza a szegregációt azáltal, hogy – amennyire csak lehetséges – elkerüli a megbélyegzés bármely formáját és a befogadást ösztönző tanulási és tanítási gyakorlatra összpontosít.

... abban, hogy a befogadó értékelés során alkalmazott innovatív gyakorlati módszerek valamennyi tanuló számára jó értékelési gyakorlatot közvetítenek;

... hogy az Értékelés a tanulásért – mint olyan eszköz, amely által a tanulók saját tanulásukat tekintik át és interaktív „visszacsatolási körforgásba” kerülnek tanáraikkal azért, hogy közösen tervezzék meg tanulásuk következő lépéseit – a befogadó értékelést segítő megközelítés.

A konferencián megjelent küldöttek a következő ajánlásokat teszik...

... valamennyi tanuló kerüljön bevonásra és legyen alkalma befolyásolni saját értékelését és saját tanulási céljainak és tervének fejlesztését, végrehajtását és értékelését (egyéni fejlesztési terv vagy ehhez hasonló eszköz);

... a szülők vegyenek részt és legyen alkalmuk a gyermekükkel kapcsolatos összes értékelési eljárás befolyásolására;

... a tanárok úgy alkalmazzák az Értékelés a tanulásért módszert és koncepciót, mint a valamennyi tanuló számára adódó tanulási lehetőségek javításának eszközét. Ebbe a tanulók számára és a tanulókkal együtt történő célkijelölés éppen úgy beletartozik (összefüggésben egy speciális tanuló számára kidolgozott hatékony tanítási stratégiával), mint a tanároknak saját maguk számára történő célmeghatározás. Emellett még azt is magába foglalja, hogy úgy hajtják végre a tanulóval kapcsolatos visszacsatolást tanulóiknak, hogy az megfeleljen speciális igényeiknek és segíti tanulásukat;

... az iskolák olyan értékelési tervet vezessenek be és hajtsanak végre, amely leírja az értékelés céljait, alkalmazási formáját, az egyes szerepeket és felelőségeket, valamint világosan leszögezi, hogyan segíti az értékelés az összes tanuló igen sokféle igényének kielégítését;

... a vegyes összetételű értékelési csoportok – függetlenül attól, milyen a szakmai összetételük vagy milyen tagokból állnak – úgy tevékenykedjenek, hogy valamennyi tanuló esetében segítsék a befogadást és a tanítási-tanulási folyamatot;

... az értékelési politikák és eljárások segítsék és ösztönözzék az összes tanuló sikeres befogadását és részvételét az oktatásban, beleértve azokat is, akiket a kirekesztés veszélye fenyeget, s különösen segítsék a sajátos nevelési igényű tanulókat;

... az értékelésre vonatkozó jogszabályalkotás segítse elő minden időben a befogadó értékelés hatékony alkalmazását.

Limassol, Ciprus, 2008 októbere